

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 60

van **LISE VANDECASTEELE**

datum: 15 oktober 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Mensenrechten in woonzorgcentra - Rapport Unia

Op 1 oktober, de Internationale Dag van de Ouderen, presenteerde mensenrechtenorganisatie Unia een studie over de mensenrechten van ouderen die verbleven in woonzorgcentra tijdens de coronacrisis. Hun conclusie: de mensenrechten werden onvoldoende gerespecteerd. Uit gesprekken met tachtig mensen uit het werkveld bleek dat er op verschillende vlakken schendingen van de mensenrechten voorvielen. Ieder mens heeft recht op lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, maar dat recht kwam onder druk te staan. Zo was er tijdens de crisis geen toegang meer tot een ziekenhuisopname voor zieke bewoners.

Ook het recht op waardigheid en autonomie werd volgens Unia geschonden. Bewoners hadden niet altijd het recht om hun eigen keuzes te maken over juridische of persoonlijke zaken en de waardigheid van de bewoners viel weg door de enorme personeelstekorten. Er was geen tijd voor zorg op maat, en er werd niets aan hen gevraagd over de ingrijpende maatregelen die genomen werden. Verder klaagt Unia in zijn studie ook het gebrek aan persoonlijke beschermingsmiddelen bij het begin van de crisis aan, het gebrek aan menselijk contact en bewegingsvrijheid voor de bewoners en een tekort aan controle en inspectie door de zorginspectie.

Om te voorkomen dat de mensenrechten in woonzorgcentra opnieuw geschonden zouden worden, doet Unia ook enkele aanbevelingen. De autonomie en participatie van bewoners moet worden vergroot, de capaciteit van de Zorginspectie versterkt en er moet vooral ook worden geïnvesteerd in meer personeel om de kwaliteit van de verzorging en begeleiding te kunnen verbeteren.

1. Hoeveel personeelsleden kwamen er in 2021 bij in de ouderenzorg? Hoeveel zijn er gestopt?
2. De Vlaamse Woonzorglijn ontving volgens het rapport van Unia 292 covid-gerelateerde klachten tussen maart en oktober 2020.

Over welk type klachten ging het? Was er een verschil in aantal klachten over for profit, social profit of openbare ouderenzorgvoorzieningen voor deze periode?

3. Graag een jaarlijks overzicht van het aantal klachten bij de Vlaamse Woonzorglijn met daarbij een onderscheid in:
 - a) de soort zorgvoorziening;

- b) de reden voor de klacht;
 - c) De manier waarop de zorgvoorziening wordt uitgebaat (for profit, social profit en openbaar).
4. Graag een jaarlijkse evolutie van het aantal personeelsleden dat werkt bij de Zorginspectie en van het jaarlijks aantal uitgevoerde controles bij zorgvoorzieningen.
 5. Graag een overzicht van het persoonlijk beschermingsmateriaal dat op dit moment in voorraad ligt voor de zorgvoorzieningen in Vlaanderen.
 6. Zijn er reeds initiatieven gestart om de autonomie en de participatie van bewoners te bevorderen?

ANTWOORD

op vraag nr. 60 van 15 oktober 2021

van **LISE VANDECASTEELE**

1. De ouderenvoorzieningen leveren in het kader van de financiering enkel persoonsgegevens aan die betrekking hebben op een referentieperiode voor de toets van de financiële normen. Dit wil zeggen: enkel gegevens van zorgpersoneel dat mee kan tellen voor die toets financiële normen. Die gegevens voor de referentieperiode van 1 juli 2020 tot en met 30 juni 2021 zijn pas in de tweede helft van november 2021 beschikbaar. Uit de gegevens die voorzieningen aanleveren kan niet worden afgeleid hoeveel bijkomende medewerkers er kwamen en hoeveel er gestopt zijn. Voor werknemers is bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid een systeem, Dimona genoemd, dat een verplichte aangifte is van begin en einde van tewerkstelling.
2. Ik verwijs hier naar het jaarverslag van de Woonzorglijn dat beschikbaar is op de website van de Woonzorglijn, <https://www.zorg-en-gezondheid.be/jaarverslag-van-de-woonzorglijn>. U kan hierin lezen dat er vorig jaar 984 oproepen waren in verband met COVID-19. Dit was onder te verdelen in 396 klachten en 588 informatievragen. 186 oproepen gingen over besmettingen in het woonzorgcentrum. 583 oproepen gingen over de bezoeksregeling. Aangezien het op basis van een juridisch statuut niet mogelijk is om zomaar alle voorzieningen in te delen in de drie categorieën worden er geen gegevens bijgehouden over de verdeling social profit, for profit of openbaar.
3. Ik verwijs u voor het antwoord op deze vraag graag naar de verschillende jaarverslagen van de Woonzorglijn. De verslagen van de Woonzorglijn en haar voorganger de rusthuis-infofoon sinds 1997 zijn op de website te vinden.
4. Personeelsbestand en aantal inspecties van de afdelingen Zorginspectie vanaf 2016.

	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/09/2021
Aantal personeelsleden	91	93	97	98	97	107
Aantal VTE	81,95	85,05	89,05	89,45	89,55	98,80
Aantal inspecties	4982	4678	4267	4194	2573	1885

Overzicht personeelsbestand team welzijn Zorginspectie en aantal inspecties in woonzorgcentra (WZC) vanaf 2016. Team welzijn voert inspecties uit in de sectoren residentiële ouderenzorg, thuiszorg, jeugdhulp, welzijnswerk. De woonzorgcentra vallen onder de residentiële ouderenzorg.

	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/09/2021
Aantal personeelsleden	21	20	23	24	23	27
Aantal VTE	18,85	18,35	21,95	22,55	21,75	26
Aantal	722	581	669	600	724	309

inspecties WZC						
-------------------	--	--	--	--	--	--

5. Het is belangrijk erop te wijzen dat een voorziening zelf een stock van zeker een maand moet hebben en we raden sterk aan om die uit te breiden tot drie maanden. De stock die de Vlaamse overheid heeft aangelegd, is dus een noodstock.

656.988 wegwerpschorten
8.534.300 handschoenen
952.680 FFP2-mondmaskers
15.000.000 chirurgische mondmaskers

6. Er worden al een aantal jaren bijkomende stappen gezet om de autonomie en de participatie van de bewoners te bevorderen. Zo is in de bijlagen van het nieuwe stambesluit de gebruikers- en familieraad uitgebreid, zowel naar samenstelling als naar inhoudelijke mogelijkheden en bevoegdheden. Doorheen haar beleid zet de Vlaamse Overheid in op het versterken van de autonomie en participatie van bewoners. Dit is steeds een belangrijk aandachtspunt in het ontwikkelen van initiatieven of het opzetten van projecten. Ik verwijs naar enkele voorbeelden waar autonomie en participatie belangrijke aandachtspunten zijn: Verbinding in Trialoog, Coachings-trajecten Samen Mens, Innovatieve arbeidsorganisatie in de WZC, Taskforce Zorg,.... Tevens zetten we in op ouderenbeleidsparticipatie door middel van onze samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad die partnerorganisatie is en als advies- en inspraakorgaan op Vlaams niveau heel actief is rond ouderenbeleid. Verder is er een onderzoek opgestart dat onderzoekt op welke wijze de lokale besturen een lokaal inclusief ouderenbeleid realiseren waarbij de participatie van de ouderen aan de samenleving wordt gewaarborgd. Er wordt onderzocht welke elementen dit beleid faciliteren en hinderen. De conclusies van het onderzoek kunnen inspirerend werken voor nieuwe beleidsinitiatieven, zowel lokaal als op Vlaams niveau.